SATAKUNNAN
ULOSOTTOVIRASTO

13.9.2018

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Ulosotto-organisaatiosta

Ulosotto-organisaation muuttaminen yhden viraston malliin, ehdotuksessa esitetysti on kannatettavaa.

Uudistuksessa tulee erityisesti varmistaa, että organisaation sisälle suunniteltava ja toteutettava toimipaikkaverkosto tulee tukemaan riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla tehokasta ja tuottavaa täytäntöönpanotoimintaa. Toiminnan liiallinen keskittäminen voi vaikuttaa ulosoton perintätulokseen, taloudellisuuteen sekä tuottavuuteen.

Ehdotus, jonka mukaan toimipaikoista ja niiden tehtävistä säädetään oikeusministeriön asetuksella on kannatettava.

Alueellisten palveluiden turvaamisesta

Ehdotuksessa on edellytetty, että alueellisten palveluiden saatavuus tulee arvioida jo uuden organisaation toiminnan järjestämistä koskevissa päätöksissä. Tämän asian korostaminen on tärkeää, koska se varmistaa toimintaan kohdistuvaa vaikuttavuusarviointia sekä perusteellista harkintaa mm. tarkoituksenmukaisen palveluverkoston luomiseksi ulosottoon.

Toimipaikkaverkoston näkökulmasta on tärkeää, että asianosaiset pystyvät valvomaan omia etujaan ulosotossa sekä saamaan tarvittavassa laajuudessa myös henkilökohtaista apua ja neuvontaa.

Henkilöstörakenteesta

Ehdotuksessa on tuotu julki, että Valtakunnanvoudille ja apulaisvaltakunnanvoudille annetaan lainkäyttövaltaa. Ehdotus on esitetyn sisällön mukaisesti mahdollista toteuttaa ja kannatettava.

Ulosottotoimintaan kohdistuvien kantelujen ratkaisijoista on poistettu operatiivisesta toiminnasta vastaava apulaisvaltakunnanvouti. Tämä on asianosaisten oikeusturvan toteutumisen osalta järkevää.

Vastaavan ulosottomiehen järjestelmän pysyttäminen on edelleen tärkeää, vaikka toimintamuodot monelta kohdin muuttuvatkin nykyiseen verrattuna (mm. perintäryhmät, perinnän jakautuminen).

Käyntiosoite
Valtakatu 12 C, 5. kerros
28100 PORI

Postiosoite
PL 44
28101 PORI

Puhelin
029 56 26600

Telekopio
029 56 26633

Sähköpostiosoite
satakunta.uo@oikeus.fi

Erikoisperintätoiminnassa työskentelee tällä hetkellä ylitarkastajan nimikkeellä toimivia juristeja, jotka toimivat erikoisperintävoudin alaisuudessa, auttavat lukuisten lausuntojen ja selvitysten tekemisessä sekä ovat muutoinkin tärkeässä roolissa erikoisperintäyksikön tehokkaassa ja tuottavassa toiminnassa. Suunnitellulla Länsi-Suomen alueella ylitarkastajia toimii tällä hetkellä 3 kpl:tta (Turku 2, Vaasa 1). Erikoisperinnän ylitarkastajien (koko maassa yhteensä 11 htv) poistuminen tulee suoranaisesti vaikuttamaan erikoisperintäyksiköiden toimintamahdollisuuksiin ja tulokseen.

Ehdotus perintäryhmätoiminnasta ja siihen liittyvistä vastuuasetelmista on kannatettava. Toiminta tulee tehostamaan perintää.

Täytäntöönpanotoimien jakamisesta

Täytäntöönpanotoimien jako perusperintään, laajaan täytäntöönpanoon sekä erityistäytäntöönpanoon on mahdollista toteuttaa. Perinnän jakamisen todellisia vaikutuksia ja tuloksellisuuden kehittymistä on tässä vaiheessa vaikea ennustaa.

Satakunnan ulosottovirastossa on toiminut ja toimii tälläkin hetkellä Valtakunnanvoudinviraston määräyksellä kolmen hengen perintäpilotti. Pilotissa täytäntöönpanotoimet on jaettu suunnitellun perusperinnän ja laajan täytäntöönpanon mallin mukaisesti. Toiminta on keskitetty Poriin, joka antaa toiminnalle tiettyä synergiaa mm. informaation välittämisen ja tarvittavien keskustelujen muodossa. Perintäpilotista saatujen kokemusten mukaan on todettava, että laajassa täytäntöönpanossa perusmassaa on vähemmän, jolloin kihlakunnanulosottomiehet ehtivät keskittymään vaativampiin ja enemmän aikaa vieviin täytäntöönpanotoimiin. Satakunnan ulosottoviraston osalta asioiden jako perusperinnän ja laajan täytäntöönpanon osalta on keskimäärin suhteessa 70-30. Ulosoton tietojärjestelmää on kehitetty pilottia varten ja se on tukenut hyvin pilotin toimintaa. Mm. siirrot perusperinnästä laajaan täytäntöönpanoon ja takaisin on helppo toteuttaa.

Ehdotuksessa on lisäksi tuotu julki erityisosaamista vaativien täytäntöönpanotoimien (erityistoimi) keskittämismahdollisuus tietyille ulosottomiehille. Näistä toimista on tuotu julki realisoinnit, kuolinpesien selvittämiset sekä kansainväliseen täytäntöönpanoon liittyvät erityisosaamista vaativat toimenpiteet. Ehdotus on varovaisella tavalla kannatettava, koska se mahdollistaa joustavuuden tulevaisuuden mahdollisiin erilaisiin tarpeisiin. Vaarana kuitenkin on, että toiminta pirstoutumisen myötä tulee myös erityisen haavoittuvaksi.

Asiakaspalvelun kehittämistä

Ulosoton asiakaspalvelua kehitetään ehdotuksen mukaan sellaiseen suuntaan, jossa toimistohenkilöt voisivat nykyistä enemmän vastata asiakaspuheluihin ja muihin yhteydenottoihin selkeissä ja yksinkertaisissa asioissa, jotka eivät edellytä päätöksentekoa. Tämä kehitys on hieman huolestuttava, koska kyseiset henkilöt eivät käytännössä ole tehneet lainkaan ulosoton täytäntöönpanotoimia eikä heillä ole myöskään selkeää kuvaa ulosottomenettelystä. Henkilökohtaisesti ajattelen, että substanssia-asioita koskevat yhteydenotot tulisi välittää mahdollisimman kattavasti ulosottotarkastajille ja ulosottoylitarkastajille.

Asiakaspalvelu sellaisena kuin sitä ollaan organisoimassa, tulee resursoida riittävän vahvaksi vastaamaan todellista tarvetta. Asianosaisten läpäisyprosentti puhelinyhteydenotoissa tulee prosentuaalisesti saada mahdollisimman korkealle tasolle.

Sähköisistä ulosottohakemuksista

Sähköisten ulosottohakemusten edellyttäminen ammattimaista perintätoimintaa harjoittavien henkilöiden osalta ja julkisyhteisöiltä on kannatettava ja jopa toivottukin uudistus. Samoin sähköisen valtakirjan toimittamismahdollisuus varojen nostamiseen tai omaisuuden haltuun ottamiseen on kannatettava muutos.

Muutoksenhausta ulosottomiehen päätökseen

Ehdotus muutoksenhakufoorumin siirtämisestä kiinteistön sijaintipaikan käräjäoikeudelle niissä tilanteissa, joissa on kyse yksinomaan kiinteää omaisuutta koskevasta ulosmittauksesta, ei tunnu perustellulta. Muutoksenhakuprosessi tulisi hoitaa siellä, missä velallinen parhaiten voi valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan. Muut ehdotukset muutoksenhausta ovat kannatettavia.

Kielellisistä oikeuksista

Ehdotukset kielellisten oikeuksien toteutumisesta on kannatettava.

Lopuksi

Rakenneuudistus toiminnan sopeuttamiseksi tulevaisuuden mahdollisiin määrärahaleikkauksiin sekä mahdollisiin muihin tulevaisuuden taloudellisiin ja toiminnallisiin haasteisiin voidaan tässä taloudellisessa tilanteessa pitää tarkoituksenmukaisena. Näin laajan muutoksen läpivienti sisältää luonnollisesti myös paljon erilaisia riskitekijöitä mm. toiminnallisuuden, tehokkuuden sekä tuottavuuden näkökulmasta arvioiden. Tällaiset seikat tulee arvioida perusteellisesti sekä rakenteellisia muutoksia suunniteltaessa että myös käytännön toimintamahdollisuuksien kautta arvioiden.

Ehdotuksessa on tuotu julki, että toimintojen ja ulosottomiesten sijoittelun osalta otettaisiin asianmukaisesti huomioon asianomaisen toimintayksikön toiminnalliset tarpeet ja samalla muutokseen liittyvät taloudelliset näkökohdat. Suunnitellulla Länsi-Suomen alueella on kaavailtu Uudenkaupungin ja Rauman toimipaikkojen lakkauttamista. Tällä hetkellä toimipaikat kuuluvat eri virastoihin, mutta suunnitellussa aluejaossa samaan Länsi-Suomen alueeseen. Näin ollen jo pelkästään Uusikaupunki ja Rauma tuottavat paljon teollista kasvua, joka olisi hyvä ottaa huomioon alueen toiminnallisen tarpeen arvioinnissa.

Kari Filpus, johtava kihlakunnanvouti

Satakunnan ulosottovirasto